

**Najważniejsze tezy opinii przyjaciela sądu Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka  
ws. wygaszenia kadencji sędziego wybranego do KRS**

- Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw skróciła kadencję dotychczasowych członków sędziowskich KRS i ustanowiła nowe zasady ich wyboru (wybór przez Sejm, zamiast przez środowisko sędziowskie). Na tej podstawie, w dniu 6 marca 2018 r., wygaszono kadencję skarżącego, sędziego **Jana Grzędy**.
- Kadencja sędziów wybranych do KRS wynosi 4 lata i jest chroniona z mocy Konstytucji. Także przepisy ustawy o KRS, obowiązujące w dniu wyboru skarżącego, nie przewidywały możliwości odwołania członka sędziowskiego przed upływem jego kadencji. W swoim orzecznictwie Trybunał Konstytucyjny niejednokrotnie wskazywał, że odwołanie skrócenia kadencji konstytucyjnego organu (lub jego członków) jest dopuszczalne jedynie w wyjątkowych przypadkach.
- Skrócenie kadencji sędziów wybranych do KRS było niezgodne ze standardami praworządności. Wraz z innymi zmianami w KRS (w szczególności wprowadzeniem zasady wyboru członków sędziowskich przez Sejm), dorowadziło ono do naruszenia niezależności Rady i jej upolitycznienia. Zważywszy na istotne kompetencje KRS, przede wszystkim w procesie powołań sędziowskich, taki stan rzeczy zagraża także niezależności sądownictwa.
- Znaczenie KRS i potrzebę ochrony jej niezależności dostrzegł także Trybunał Sprawiedliwości UE w wyroku z 19 listopada 2019 r. Wskazał w nim, że fakt, iż obecna KRS została ukształtowana po wygaszeniu kadencji wcześniejszych członków sędziowskich jest jednym z czynników, które należy brać pod uwagę przy ocenie niezależności tego organu oraz jego wpływu na niezależność sądownictwa.
- Wygaszenie kadencji sędziów wybranych do KRS nie może być uzasadniane koniecznością wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Pomijając już kontrowersje wokół treści tego orzeczenia oraz składu, w jakim został wydany (udział dwóch nieprawidłowo wybranych osób), w żadnym jego punkcie nie wskazano, że kadencje członków wybranych na podstawie przepisów uznanych za niekonstytucyjne powinny zostać wygaszone. Także wcześniejsze orzecznictwo TK nie uzasadnia wniosku o konieczności wygaszenia kadencji członków KRS.
- W świetle zasady praworządności wygaszenie kadencji sędziów wybranych do KRS byłoby dopuszczalne jedynie wyjątkowo, w szczególności w celu przywrócenia niezależności temu organowi oraz zapobieżeniu jego dalszemu funkcjonowaniu w składzie naruszającym międzynarodowe standardy ochrony niezależności sądownictwa.
- Skarga konstytucyjna nie może być, w obecnych realiach, uznawana za skuteczny środek zaskarżenia. Wpływ na to ma przede wszystkim kryzys praworządności, który pozbawił TK zdolności do działania w sposób efektywny, niezależny i bezstronny. Ponadto, skarga nie zapewniłaby odwołanym z KRS członkom żadnej ochrony, w szczególności nie umożliwiłaby im przywrócenia do Rady.